

залишається предметом постійного зацікавлення, що, на наш погляд, може свідчити про формування його власного патерну або ж егерора.

Ковальчук Г.К., доцент
(Рівне, Педагогічний ін-т)

АВТОР ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ- ВИХОВАНЕЦЬ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Києво-Могилянська академія в українській освіті заклала міцний фундамент вищої школи і зосередила в собі енергію самостійницького, національного духу.

Вона притягувала до себе молоде покоління з усієї України і Білої Русі. Ціла плеяда видатних вчених і письменників, військових, державних і громадських діячів були вихованцями Академії.

Здобув у ній освіту і майбутній український гетьман, автор Першої Конституції України Пилип Орлик. Саме в Академії, що носила тоді титул колегії, учився він красномовству і філософії. Звідси і виніс пишний риторичний стиль, майстерне володіння латинською мовою, вміння складати листи, меморіали, договори та інші державні документи в ясній і логічній формі.

Потрапивши в поле зору гетьмана України Івана Мазепи, Орлик у 1702 р. стає старшим військовим канцеляристом у Генеральній військовій канцелярії. Завдяки здобутим академічній освіті і вихованню, наполегливій праці він робить швидку кар'єру. Вже в 1706 році Орлик — Генеральний писар канцелярії. На той час це була дуже висока посада. Через руки Генерального писаря проходили найважливіші державні справи і документи.

По роду своєї праці Орлик близько стояв до особи гетьмана Мазепи, був знайомий з його думками і намірами, посвячений в усі справи тодішньої української дипломатії.

В ряду видатних українських діячів постать П.Орлика ще для багатьох поколінь буде неповторною особистістю, яка визначала принципову лінію незалежності України як свободи від імперської політики “старшого брата”.

Саме задумка Петра І перетворити Україну на одну із провінцій Росії, а Гетьманство знищити, спонукала Івана Мазепу і

старшину приєднатися до короля Швеції Карла XVII, який тоді воював з Росією.

Але переміг Петро I. Полтавська битва 28 червня 1709 р. Карла XII і Мазепи закінчилась катастрофою, і вони з рештками розбитих військ і найближчим отченням вимушені були просити притулок у Туреччині. Після смерті Мазепи на козацькій раді, яка відбулася 5 квітня 1710р. біля м. Бендери, гетьманом України козаки вибрали Пилипа Орлика як людину, що найбільш відповідала вимогам української політики того часу.

Там же, у вигнанні, в 1710 р. і була схвалена перша українська Конституція. Провідна роль в її складанні належала П.Орлику.

У вступі до Конституції стверджувалось, що вона є основним державним актом: "Нехай буде на вічну славу і пам'ять Війська Запорізького і народу". Далі йшло пояснення, що Московщина під різними приводами хотіла накинати "на нарід, вільний, козацький, собою ніколи не завойований, невольниче ярмо", і саме це стало причиною розриву і переходу України під шведську протекцію.

В складеному Орликом і його однодумцями тексті Конституції проголошувалися основні принципи побудови незалежної Української держави /Гетьманщини/, а саме: єдність і взаємодія законодавчої, виконавчої і судової влади, визначався національно-територіальний суверенітет. "Україна з обох боків Дніпра має бути на вічні часи вільною від чужого панування".

У дні ювілею Києво-Могилянської академії її вихованець Пилип Орлик заслуговує на добрий спогад нащадків. Він жив і працював задля своєї батьківщини і був здатний до найбільших самообмежень і навіть самопожертви. Його ідеї і погляди, втілені у Конституції року, відродилися через століття. 24 серпня 1991 р. Україна проголошена незалежною державою.